

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Політична психологія»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - 4

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Кучеров Геннадій Геннадійович, кандидат історичних наук, e-mail: kucherovgennadij@gmail.com

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Навчальна дисципліна “Політична психологія” є одним із напрямків сучасної науки, який вивчає психологію політичної діяльності. Політична психологія є міждисциплінарною галуззю. Вона виникла на перетині політології та психології. Її поява визначає назрілу в сучасному світі проблему необхідності врахування психологічних факторів у політичній реальності. Вона актуальна як для політичних діячів, так і для людей, які є їхнім електоратом.

Вивчаючи дисципліну «Політична психологія» студенти оволодівають теоретичними основами предмету та виробляють навички психологічного аналізу політичних явищ та процесів. Її вивчення майбутніми психологами сприяє розвитку аналітичного мислення, формуванню розуміння психологічних явищ та процесів, що відбуваються в країні та відкриває перспективні можливості подальшої кар’єрної реалізації як політичних психологів.

2. Метою дисципліни є засвоєння студентами основних теоретичних підходів до вивчення психологічних явищ та процесів, що супроводжують політичну діяльність, роз’яснення явищ політичної свідомості та політичної самосвідомості, одержання теоретичних основ для складення уявлень про свою власну політичну свідомість, самосвідомість та ідентичність; надавання характеристик психологічним явищам, що викликають та супроводжують політичні процеси у суспільстві.

3. Завдання курсу є: теоретична та практична підготовка студентів із таких питань: системи уявлень щодо специфіки політичної психології як науки (її предмета та завдань, зв’язку з іншими науками, кола методологічних проблем, історії формування політичної культури); базових елементів психологічного аналізу політичних процесів; розуміння специфіки сучасної

політичної психології, її основних проблем; сутності та особливостей методів політико-психологічного дослідження; методів впливу та їх специфіки в політичній психології; становлення та стану прикладної політичної психології в Україні, методів та прийомів втручання в політику, ролі психолога в політиці.

4. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни:

- Тема 1. Предмет, структура і методи політичної психології.
- Тема 2. Історія розвитку та теоретичні засади політичної психології.
- Тема 3. Співвідношення політики, психології та моралі в суспільстві.
- Тема 4. Політична влада як об'єкт політичної психології.
- Тема 5. Політична психологія особистості.
- Тема 6. Політична участь, поведінка та діяльність.
- Тема 7. Психологія малих груп у політиці.
- Тема 8. Психологія великих груп в політиці.
- Тема 9. Політична свідомість як психологічний феномен.
- Тема 10. Психологічні фактори політичної культури.
- Тема 11. Психологія масових політичних настроїв. Стихійні форми поведінки в політиці.
- Тема 12. Психологія політичних маніпуляцій та міфів.
- Тема 13. Психологія політичного насильства.
- Тема 14. Психологічні особливості політичних технологій.
- Тема 15. Психологічні проблеми міжнародних відносин.

5. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і вміти:

знати:

- структуру, проблематику, основні завдання, головні напрями досліджень у галузі політичної психології;
- основні етапи становлення політичної психології як науково-психологічної дисципліни;
- концепції та теорії західних і вітчизняних дослідників, що найбільше вплинули на розвиток політико-психологічної думки;

вміти:

- планувати емпіричні політико-психологічні дослідження;
- здійснювати аналіз поточних політичних подій і ситуацій у психологічному аспекті;
- здійснювати пошук джерел і каналів інформації для розкриття певного питання у галузі політичної психології.

6. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у

чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Арабчук Я. Роль політичних партій в соціалізації особистості : Гілея: науковий вісник. Вип. 74. Київ, 2013. С. 209–213.
2. Жадан І. В. Механізми політичної соціалізації молоді в умовах модернізації освіти : Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2011. Вип. 28 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/Soc_Gum/Nsspp/2011_28/Zhadan.htm.

3. Жадан І. В. Методологічні засади дослідження взаємодії суб'єктів політичної соціалізації як чинника структурування політичної картини світу студентської молоді. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2011. Вип. 12 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/Soc_Gum/ppp/2011_12/Zhadan.htm
4. Ісхакова Н.Г. Особливості процесу політичної соціалізації в умовах трансформації політичної системи України : Нова парадигма. Вип. 53. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. С. 83–95.
5. Лещенко С.В. Роль ціннісно-нормативної системи у політичній соціалізації суспільства : Нова парадигма. Вип. 72. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. С. 89–98.
6. Пірен М.І. Політична психологія. Київ : Міленіум, 2003. 412 с.
7. Політична психологія : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2003. 215 с.
8. Поснова Т.П. Політична соціалізація студентської молоді : психологічний дискурс. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.rusnauka.com/21_NNP_2010/Psihologia/70699.doc.htm
9. Пробийголова Н. Особливості розвитку теорії політичної соціалізації : Політичний менеджмент, 2004. № 6. С. 88–95.
10. Царенко О.О. Роль засобів масової комунікації в політичній соціалізації особистості. Гілея: науковий вісник. Вип. 52. Київ, 2012. С. 463–469.

Допоміжна література

11. Головатий М.Ф. Політична психологія. Київ : МАУП, 2006. 399 с.
12. Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2002. 175 с.
13. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психологічного повсякдення). Київ : Либідь, 2001. 334 с.
14. Лозинський О.М. Політична психологія : навч. посібник. 4-те вид., доп. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 251 с.
15. Основи політології: навч. посіб. / Н.Д. Світайло, А.М. Костенко, В.П. Павленко, Ю.В. Панченко. Суми: СумДУ, 2014. 300 с.
16. Поведінковий підхід у політичній психології: термінологічний тезаурус, основні напрями і проблеми. Соціальна психологія. 2009. № 6. С. 3–21.
17. Політична психологія як наука: предмет і проблематика. Соц. психологія. 2009. № 5. С. 3–20.
18. Пірен М. І. Основи політичної психології: навч. посібник. Київ : Міленіум, 2003. 418 с.
19. Скуловатова О. В. Політична психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 280 с.